

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMFOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

ORGANISMUL INTERMEDIAR
REGIONAL PENTRU POS DRU
REGIUNEA BUCUREȘTILOV

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013.
"Investește în oameni!"

*Cap. 3. Fundamente. Fundamente Matematice si Probleme
Computationale. Elemente de Teoria Informatiei. Elemente de
Teoria Probabilitatii. Elemente de Teoria Numerelor: Grupul
 Z_n^* , Teoremele lui Euler si Fermat, Generatori, Congruente
polinomiale, Reziduuri cvadractice, Simboluri Legendre si
Jacobi. Calculul operatiilor elementare. Calculul radacinilor
patrate si de ordin k . Problema factorizarii si a logaritmului
discret. Generatoare de numere prime. Curbe Eliptice.*

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013.
"Investește în oameni!"

Magnitudini

- **Cicluri de tact într-un sistem la 1000 GHz în 1000 de ani:**

$$1000 \cdot 1000 \cdot 10^9 \cdot 3 \cdot 10^7 = 3 \cdot 10^{22} \approx 300000000000000000000$$

- **Vârsta sistemului nostru solar în secunde:**

- $1,89 \cdot 10^{17} \approx 189000000000000000$

- **Electroni în univers:**

$8,37 \cdot 10^{77} \approx$

- **Numarul de pasi la complexitatea $O(1)$ pentru $n=1024$**

1

- **Numarul de pasi la complexitatea $O(n^2)$ pentru $n=1024$**

1048576

- **Numarul de pasi la complexitatea $O(2^n)$ pentru $n=1024$**

[illegible]

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

ORGANISMUL INTERMEDIAR
REGIONAL PENTRU POC DRU
REGIUNEA BUCUREȘTILOV

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013.
"Investește în oameni!"

O cheie RSA de 2048 de biti (cheie medie spre mica)

251959084756578934940271832400483985714292821262040320277771378360436620207075955
562640185258807844069182906412495150821892985591491761845028084891200728449926873
928072877767359714183472702618963750149718246911650776133798590957000973304597488
084284017974291006424586918171951187461215151726546322822168699875491824224336372
590851418654620435767984233871847744479207399342365848238242811981638150106748104
516603773060562016196762561338441436038339044149526344321901146575444541784240209
246165157233507787077498171257724679629263863563732899121548314381678998850404453
64023527381951378636564391212010397122822120720357

Recompense oferite de RSA
pentru factorizarea unor intregi

RSA-768	232	768	\$50,000 USD
RSA-896	270	896	\$75,000 USD
RSA-1024	309	1024	\$100,000 USD
RSA-1536	463	1536	\$150,000 USD
RSA-2048	617	2048	\$200,000 USD

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

ORGANISMUL INTERMEDIAR
REGIONAL PENTRU POS DRU
REGIUNEA BUCUREȘTILOV

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013.
"Investește în oameni!"

Teoria Probabilitatilor

- Evenimentul este rezultatul unui experiment
- Evenimentele pot fi: independente, mutual exclusive sau complementare

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

ORGANISMUL INTERMEDIER
REGIONAL PENTRU POSDRU
REGIUNEA BUCUREȘTILOV

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013.
"Investește în oameni!"

Paradoxul zilelor de nastere

- Exercițiu: un programator dorește să construiască o tabelă (hashtable) în care valori sunt reținute indexate după chei pe k biți. Fiecare cheie este generată aleator (sau are la bază un hash al valorii). După câte valori introduse în tabelă putem aștepta o coliziune cu probabilitate mai mare de $\frac{1}{2}$?
- Reformulare: Într-o urnă sunt m bile, care este probabilitatea ca după n extrageri (cu reintroducere) să existe cel puțin 1 coliziune
- Dacă definim $m^{(n)} = \frac{m!}{n!} = m(m-1)(m-2)\dots(m-n+1)$
- Probabilitatea de cel puțin 1 coliziune este $1 - \frac{m^{(n)}}{m^n}$
- Se poate demonstra că dacă $m \rightarrow \infty$ atunci numărul de extrageri până la o coliziune este în medie $\sqrt{\frac{\pi m}{2}}$

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

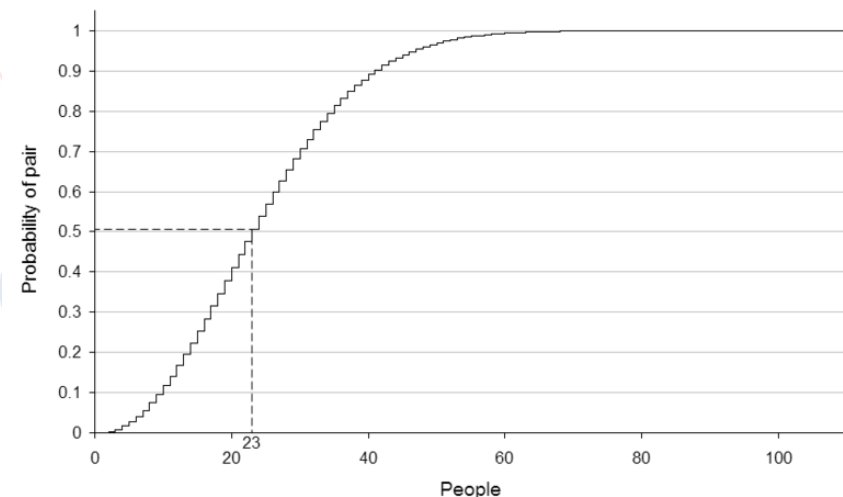
Instrumente Structurale
2007-2013

ORGANISMUL INTERMEDIAR
REGIONAL PENTRU POS DRU
REGIUNEA BUCUREȘTILOV

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013.
"Investește în oameni!"

- Problema anterioara se numeste paradoxul zilelor de nastere deoarece, in mod oarecum surprinzator, probabilitatea ca intr-o camera cu 23 de persoane sa existe cel putin 2 persoane nascute in aceeasi zi este aprox. $\frac{1}{2}$ iar intr-o camera cu 100 de persoane 0.999999
- Evolutia probabilitatii de coliziune la zile de nastere (grafic din wiki)

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

ORGANISMUL INTERMEDIAR
REGIONAL PENTRU POC DRU
REGIUNEA BUCUREȘTILOV

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013.
"Investește în oameni!"

Teorema lui Bayes

$$P(A | B) = \frac{P(B | A) \cdot P(A)}{P(B)}$$

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

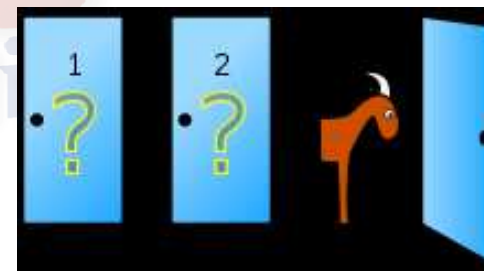

ORGANISMUL INTERMEDIAR
REGIONAL PENTRU POS DRU
REGIUNEA BUCUREȘTILOV

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013.
"Investește în oameni!"

Aplicatii ale teoremei lui Bayes

- Aplicarea teoremei lui Bayes este elementara in probleme din categoria: daca s-a intamplat P atunci care e probabilitatea sa se intample Q
- Atentie sporita la faptul ca rezultatul este de foarte multe ori contraintuitiv (de ex. paradoxul cutiilor, Monty Hall)

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMFOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

ORGANISMUL INTERMEDIAR
REGIONAL PENTRU POS DRU
REGIUNEA BUCUREȘTILOV

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013.
"Investește în oameni!"

Teoria Complexității

- Obiectiv: clasificarea problemelor în funcție de resursele necesare calculului
- Răspunde la întrebarea: Cât timp de calcul și câtă memorie este necesară pentru rularea algoritmului pe măsură ce dimensiunea datelor de intrare crește?
- Caracterizarea nu trebuie să depindă de un model computațional (de sistemul pe care rulează algoritmul) – ea trebuie să ofere un model abstract, universal aplicabil. Altfel spus, caracterizarea trebuie să ofere o măsură pentru dificultatea intrinsecă a unei probleme.

ComHighTech

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

ORGANISMUL INTERMEDIAR
REGIONAL PENTRU POC DRU
REGIUNEA BUCUREȘTILOV

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013.
"Investește în oameni!"

Ce este o problemă

- O problemă este o mulțime nevidă de întrebări între care există o relație. Pot fi una sau mai multe întrebări dar este obligatoriu ca ele să aibă o dimensiune finită.
- Exemplu de problemă. Factorizarea unui întreg: avînd un întreg n care este produsul a exact două numere prime să se afle numerele prime p, q care înmulțite dau n .

Ce este un algoritm

- Un algoritm este un set bine definit de pași pentru rezolvarea unei probleme. Atfel spus, un algoritm este ansamblul de pași prin care un set de date de intrare este transformat într-un set de date de ieșire în scopul rezolvării unei probleme.
- Exemplu de algoritm. Pentru rezolvarea problemei factorizării întregului de mai sus se poate folosi urmatorul algoritm: Pentru toți întregii i de la 2 la $n/2$ verifica dacă i divide n .

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

ORGANISMUL INTERMEDIAR
REGIONAL PENTRU POS DRU
REGIUNEA BUCUREȘTIILFOV

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013.
"Investește în oameni!"

Caracterizarea complexității

- Dimensiunea intrării n
- Complexitate de timp $T=F(n)$ – numărul de pași ai algoritmului necesari pentru a rezolva problema ca funcție de dimensiunea intrării.
- Complexitate de spațiu $S=F(n)$ – memoria necesară pentru a rezolva problema ca funcție de dimensiunea intrării.
- Observație: Prin complexitatea unei probleme (adeseori folosim ca sinonim dificultatea problemei) se înțelege complexitatea de timp și spațiu a celui mai eficient algoritm pentru problema respectivă.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

ORGANISMUL INTERMEDIAR
REGIONAL PENTRU POS DRU
REGIUNEA BUCUREȘTILOV

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013.
"Investește în oameni!"

Notatii Asimptotice (Indicatori de Performanta)

- Limita asimptotica superioara (Semnificație intuitivă: asimptotic f nu crește mai repede ca g eventual multiplicat cu o constantă)

$$f(n) = O(g(n)) \Leftrightarrow \exists c, n_0 \text{ a.i. } 0 \leq f(n) \leq c \cdot g(n) \forall n \geq n_0$$

- Limita asimptotica inferioara (Semnificație intuitivă: asimptotic f crește mai repede ca g eventual multiplicat cu o constantă)

$$f(n) = \Omega(g(n)) \Leftrightarrow \exists c, n_0 \text{ a.i. } 0 \leq c \cdot g(n) \leq f(n), \forall n \geq n_0$$

- Limita asimptotica stransa (Semnificație intuitivă: o funcție care este atât limită inferioară cât și superioară)

$$f(n) = \Theta(g(n)) \Leftrightarrow \exists c_1, c_2, n_0 \text{ a.i. } c_1 \cdot g(n) \leq f(n) \leq c_2 \cdot g(n) \forall n \geq n_0$$

Notatii Asimptotice (Indicatori de Performanta)

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013.
"Investește în oameni!"

$$f(n) = \Theta(g(n)) \Leftrightarrow \exists c_1, c_2, n_0 \text{ a.i. } c_1 \cdot g(n) \leq f(n) \leq c_2 \cdot g(n) \forall n \geq n_0$$

- Indicatorul o și ω sau limitele superioare și inferioare absolute (Semnificație intuitivă: asimptotic f crește/nu crește mai repede ca g multiplicat cu orice constantă)

$$f(n) = o(g(n)) \Leftrightarrow \exists n_0 \text{ a.i. } \forall c \ 0 \leq f(n) < c \cdot g(n) \forall n \geq n_0$$

$$f(n) = \omega(g(n)) \Leftrightarrow \exists n_0 \text{ a.i. } \forall c \ 0 \leq c \cdot g(n) < f(n) \forall n \geq n_0$$

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

ORGANISMUL INTERMEDIAR
REGIONAL PENTRU POS DRU
REGIUNEA BUCUREȘTILOV

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013.
"Investește în oameni!"

- **Atenție!!!:** $f = F(g(n))$ nu se citește: “ f egal F de $g(n)$ ”, corect este “ f este de ordinul F al lui $g(n)$ ” sau mai simplu “ f este $F(g(n))$ ” unde F este oricare din indicatorii Ω , Θ , O , o . Intuitiv semnul “=” nu are semnificația semnului egal, în acest caz este echivalent cu \in

Relații elementare între indicatori (Se pot demonstra direct din definițiile acestora).

$$f(n) = O(g(n)) \Leftrightarrow g(n) = \Omega(f(n))$$

$$f(n) = \Theta(g(n)) \Leftrightarrow f(n) = O(g(n)) \wedge f(n) = \Omega(g(n))$$

$$f(n) = O(h(n)) \wedge g(n) = O(h(n)) \Rightarrow (f + g)(n) = O(h(n))$$

$$f(n) = O(h(n)) \wedge g(n) = O(i(n)) \Rightarrow (f \cdot g)(n) = O(h(n) \cdot i(n))$$

$$f(n) = O(f(n)) - \text{reflexivitate}$$

$$f(n) = O(g(n)) \wedge g(n) = O(h(n)) \Rightarrow f(n) = O(h(n)) - \text{tranzitivitate}$$

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMFOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

ORGANISMUL INTERMEDIAR
REGIONAL PENTRU POS DRU
REGIUNEA BUCUREȘTILOV

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013.
"Investește în oameni!"

Relații utile (frecvent utilizate)

- Pentru polinoame: limita asimptotică strânsă a unui polinom este dată de termenul de rang maxim

$$f(n) = a_k \cdot n^k + a_{k-1} \cdot n^{k-1} + \dots + a_1 \cdot n + a_0 \Rightarrow f(n) = \Theta(n^k)$$

- Pentru probleme de combinatorică

$$n! = o(n^n) \wedge n! = \Omega(2^n)$$

- Pentru oricare ε, c a.i. $0 < \varepsilon < 1 < c$

$$1 < \ln \ln n < \ln n < e^{\sqrt{(\ln n)(\ln \ln n)}} < n^\varepsilon < n^c < n^{\ln n} < c^n < n^n < c^{c^n}$$

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

ORGANISMUL INTERMEDIER
REGIONAL PENTRU POS DRU
REGIUNEA BUCUREȘTI-ILFOV

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013.
"Investește în oameni!"

Scurta clasificare a algoritmilor in baza complexitatii computationale

- Constant $O(1)$
- Logaritmic $O(\log n)$ - Observatie $\log_c n = \Theta(\lg n), \forall c > 0$
- Polilogaritmic $O((\log n)^c)$
- Fractional $O(n^c)$ $0 < c < 1$
- Linear $O(n)$
- Linear logaritmic $O(n \log n)$
- Patratic (sau Cuadratic) $O(n^2)$
- Cubic $O(n^3)$
- Polinomial $O(n^c)$, $c > 1$ (patratic si cubic sunt polinomiale)
- Superpolinomial $O(c^{f(n)})$ (c – constanta, f – nu este constant dar este mai mic de $O(n)$)
- Exponential $O(e^{f(n)})$ (c – constanta, f – polinom de grad 1)
- Factorial (sau Combinatorial) $O(n!)$
- Dublu Exponential $O(2^{c^n})$

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

ORGANISMUL INTERMEDIAR
REGIONAL PENTRU POS DRU
REGIUNEA BUCUREȘTILOV

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013.
"Investește în oameni!"

De ce este importanta cunoasterea complexitatii?

- Pentru a stii daca ne putem astepta la un rezultat in timp util și dacă avem suficiente resurse de memorie.
- Exemplu: Fie doi algoritmi de complexitate $O(n)$ respectiv $O(2^n)$.
Dublarea lui n duce la dublarea timpului de calcul pentru primul algoritm in timp ce cresterea lui n cu un singur bit duce la dublarea timpului de calcul pentru cel de-al doilea.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

ORGANISMUL INTERMEDIAR
REGIONAL PENTRU POS DRU
REGIUNEA BUCUREȘTI-ILFOV

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013.
"Investește în oameni!"

Teoria Informatiei

Definiția 3.4. (Entropia) Pentru o variabilă X ce poate lua aleator valorile x_1, x_2, \dots, x_n cu probabilitățile p_1, p_2, \dots, p_n , i.e. $P(X = x_i) = p_i$, definim entropia lui X ca fiind $H(X) = -\sum_{i=1}^n p_i \log_2 p_i$ (se consideră $p_i \log_2 p_i = 0$ dacă $p_i = 0$).

ComHighTech

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

ORGANISMUL INTERMEDIAR
REGIONAL PENTRU POS DRU
REGIUNEA BUCUREȘTILOV

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013.
"Investește în oameni!"

Teoria Numerelor

- Fundament pentru aproape toate criptosistemele cu cheie publica

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

ORGANISMUL INTERMEDIAR
REGIONAL PENTRU POSDRU
REGIUNEA BUCUREȘTIILOR

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013.
"Investește în oameni!"

- **Definitie:** Definim $Z_n = \{0, 1, 2, 3, \dots, n-1\} = \{x \in \mathbb{N} \mid 0 \leq x < n\}$ ca fiind multimea resturilor modulo n .
- **Definitie:** Definim $Z_n^* = \{x \in Z_n \mid \text{cmmdc}(x, n) = 1\}$ ca fiind multimea intregilor din Z_n relativ primi la n . In particular pentru un numar prim n avem $Z_p^* = \{1, 2, 3, \dots, p-1\}$

- **Remarca:** (Z_n^*, \cdot) formeaza un grup abelian (simbolul \cdot denota inmultire) deoarece urmatoarele proprietati sunt satisfacute:

- 1) Legea este asociativa pentru ca $a \cdot (b \cdot c) \equiv (a \cdot b) \cdot c \pmod{n}$
- 2) Legea este comutativa pentru ca $a \cdot b \equiv b \cdot a \pmod{n}$
- 3) Exista element neutru deoarece $a \cdot 1 \equiv 1 \cdot a \equiv a \pmod{n}$
- 4) Fiecare element are un invers multiplicativ (acest invers este usor de calculat cu algoritmul Euclidian Extins) $\forall a, \exists a^{-1} \mid a \cdot a^{-1} \equiv 1 \pmod{n}$

- **Definitie:** Functia Euler Φ pentru un intreg n a carui factorizare este cunoscuta se poate calcula ca

$$n = p_1^{e_1} \cdot p_2^{e_2} \cdot \dots \cdot p_r^{e_r} \Rightarrow \phi(n) = n \cdot \left(1 - \frac{1}{p_1}\right) \cdot \left(1 - \frac{1}{p_2}\right) \cdot \dots \cdot \left(1 - \frac{1}{p_r}\right)$$

- **Observatie:** Functia Euler Φ reprezinta numarul de intregi mai mici decat n si relativ primi la acesta si este ordinul grupului (Z_n^*, \cdot)

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

ORGANISMUL INTERMEDIER
REGIONAL PENTRU FONDUL
REGIONAL DE DEZVOLTARE
REGIUNEA BUCUREȘTI-ILFOV

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013.
"Investește în oameni!"

Teorema lui Euler

- **Teorema (Euler):** Pentru orice intreg n supraunitar avem:

$$x^{\phi(n)} \equiv 1 \pmod{n} \forall x \in Z_n^*$$

- **Demonstratie** (a fost facuta la tabla):
- In criptografie se lucreaza in general cu intregi care sunt produsul a doua numere prime, in acest caz:

$$n = p \cdot q \Rightarrow \phi(n) = (p-1) \cdot (q-1)$$

$$\Rightarrow x^{\phi(n)} = x^{(p-1) \cdot (q-1)} \equiv 1 \pmod{n} \forall x \in Z_n^*$$

- Exemplu

$$n = 13 \cdot 17 = 221 \Rightarrow \phi(n) = (13-1) \cdot (17-1) = 192$$

$$\Rightarrow x^{\phi(n)} = x^{192} \equiv 1 \pmod{221} \forall x \in Z_n^*$$

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

ORGANISMUL INTERMEDIER
REGIONAL PENTRU ÎNCALZIRE
REGIUNEA BUCUREȘTI

(Z_n^*, \cdot)

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013.
"Investește în oameni!"

Ce se poate calcula eficient in

- 1) **Adunare**, pentru a aduna doi intregi de l digiti in baza b sunt necesare $O(l)$ adunari la nivel de digit
- 2) **Scadere**, pentru a aduna doi intregi de l digiti in baza b sunt necesare $O(l)$ scaderi la nivel de digit
- 3) **Inmultire**, pentru a inmultii doi intregi de l respectiv t digiti in baza b sunt necesare $O(lt)$ inmultiri la nivel de digit
- 4) **Impartire**, pentru a impartii un intreg de l digiti la un intreg de t digiti sunt necesare $O(lt)$ inmultiri si $O(l-t)$ impartiri la nivel de digit

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

ORGANISMUL INTERMEDIAR
REGIONAL PENTRU POS DRU
REGIUNEA BUCUREȘTI-ILFOV

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013.
"Investește în oameni!"

- 5) **Ridicarea la putere**, pentru a ridica un intreg la puterea e sunt necesare $O(3/2 \lg(e))$ înmulțiri
- 6) **Inverse multiplicative și cmmdc**, inversul multiplicativ al unui intreg și cmmdc a doi intregi se poate calcula cu Algoritmul Euclidean Extins, complexitate $O((\lg n)^2)$
- 7) **Sistemele de congruențe lineare** (vezi mai jos) care respectă Teorema Chineza a resturilor folosind algoritmul lui Gauss, complexitate $O((\lg n)^2)$

Teorema chineza a resturilor: sistemul

$$\begin{cases} x = a_1 \bmod n_1 \\ x = a_2 \bmod n_2 \\ \dots\dots\dots \\ x = a_k \bmod n_k \end{cases}$$

are soluție unică în $Z_n, n = \prod_{i=1}^k n_i$
daca $\text{cmmdc}(n_i, n_j) = 1, \forall i \neq j$

Algoritmul lui Gauss: soluția sistemului este

$$x = \sum_{i=1}^k a_i N_i M_i \bmod n, n = \prod_{i=1}^k n_i, N_i = \frac{n}{n_i}, M_i = N_i^{-1} \bmod n_i$$

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ŞI PROTECŢIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

ORGANISMUL INTERMEDIER
REGIONAL PENTRU POSDRU
REGIUNEA BUCUREŞTILOV

Proiect cofinanţat din Fondul Social European prin
Programul Operaţional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013.
"Investeşte în oameni!"

Ce nu se poate calcula eficient in (Z_n^*, \cdot) (I)

1) Problema factorizării întregului n (PFACT)

Pentru un întreg n , $n = p_1^{e_1} \cdot p_2^{e_2} \cdot \dots \cdot p_k^{e_k} = \prod_{i=1}^k p_i^{e_i}$

2) Problema rădăcinii patrăte (PRP) se poate calcula eficient **dacă şi numai dacă** se cunoaşte factorizarea lui n (problema calculului rădăcinii patrăte este echivalentă cu problema factorizării lui n)

Pentru un întreg x , a astfel încât $x = a^2 \bmod n$

3) Problema rădăcinii de ordin k (Problema RSA - RSAP), $\text{cmmdc}(k, \Phi(n)) = 1$: se poate calcula eficient **dacă** se cunoaşte factorizarea lui n (Nu există nici o demonstraţie ca această problemă ar fi echivalentă problemei factorizării)

Pentru un întreg x , a astfel încât $x = a^k \bmod n$

4) Problema Cheilor RSA (PCRSA), pentru ε , $\text{cmmdc}(\varepsilon, \Phi(n)) = 1$, calculează δ astfel încât $\varepsilon\delta = 1 \bmod \Phi(n)$: se poate calcula eficient **dacă şi numai dacă** se cunoaşte factorizarea lui n

ComHighTech

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

ORGANISMUL INTERMEDIAR
REGIONAL PENTRU POSDRU
REGIUNEA BUCUREȘTILOV

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013.
"Investește în oameni!"

Problema Radacinii de ordin k in Z_n

- Definim functia: $f : Z_n^* \rightarrow Z_n^*, f(x) = x^k \bmod n$
- Daca k este relativ prim la $\Phi(n)$ are invers multiplicativ modulo $\Phi(n)$:

$$\exists d \text{ a.i. } d \cdot k \equiv 1 \bmod \phi(n)$$

- In acest caz functia este inversabila si inversa este:

$$f^{-1} : Z_n^* \rightarrow Z_n^*, f^{-1}(x) = x^d \bmod n$$

- Calculul functiei inverse poate fi eficient facut daca se cunoaste factorizarea lui n , altfel nu se cunoaste nici o metoda eficienta de extragere a radacinii

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMFOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

ORGANISMUL INTERMEDIAR
REGIONAL PENTRU POSDRU
REGIUNEA BUCUREȘTI-ILFOV

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013.
"Investește în oameni!"

Ordinul unui element in (Z_n^*, \cdot)

- **Definitie:** Ordinul unui element a din Z_n este cel mai mic intreg t pentru care:
$$a^t \equiv 1 \pmod{n}$$
- Elementele de ordin $\Phi(n)$ se numesc generatori ai lui Z_n are generatori (orice element din Z_n poate fi scris ca putere a generatorului)
- Z_n are generatori daca si numai daca: $n = 2, 4, p^k, 2p^k$

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMFOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

ORGANISMUL INTERMEDIAR
REGIONAL PENTRU POC DRU
REGIUNEA BUCUREȘTILOV

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013.
"Investește în oameni!"

Ce nu se poate calcula eficient in (Z_n^*, \cdot) (II)

4) Problema Logaritmului Discret (PLD)

Avand α, β gaseste γ astfel incat $\beta = \alpha^\gamma \mod n$

- In sisteme criptografice asimetrice problema logaritmului discret se foloseste pentru grupul Z_p cand:
 - 1) p este numar prim
 - 2) $p-1$ are un divizor prim p' suficient de mare
 - 3) α este generator al lui Z_p
- In practica uneori se recurge la alegerea unui numar care nu este generator al lui p pentru a creste viteza de criptare/decriptare – duce la scaderea nivelului de securitate
- Problema se poate generaliza pe orice grup algebric care are generatori: de exemplu grupul format de punctele unei curbe eliptice definite pe un camp finit

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

ORGANISMUL INTERMEDIAR
REGIONAL PENTRU POC DRU
REGIUNEA BUCUREȘTILOV

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013.
"Investește în oameni!"

Ce nu se poate calcula eficient in (Z_n^*, \cdot) (III)

- 5) **Problema Diffie-Hellman (PDH)** Avand pe a generator in Z_p si a^α, a^β gaseste-l pe $a^{\alpha\beta} \bmod p$
- **Definitie:** Spunem ca problema P_1 se reduce polinomial la P_2 daca exista un algoritm A_1 care rezolva P_1 si care are ca subrutina un algoritm A_2 care rezolva pe P_2 iar A_1 ruleaza in timp polinomial daca A_2 ruleaza in timp polinomial (se noteaza $P_1 \leq_p P_2$)
 - Cu privire la problemele introduse in slideurile (I), (II), (III) sunt valabile relatiile:
 - (1) $PDH \leq_p PLD$
 - (2) $PRP \leq_p PFACT$
 - (3) $PFACT \leq_p PRP$
 - (4) $PRSA \leq_p PFACT$
 - (5) $PRSAC \leq_p PFACT$
 - (6) $PFACT \leq_p PRSAC$
 - (7) $? PLD \leq_p PDH ?$
 - (8) $?? PFACT \leq_p PRSA ??$
- (7) nu se stie dar se pare ca e adevarat
- (8) nu se stie, cu toate ca majoritatea expertilor cad de acord ca ar trebui sa fie adevarat, recent au aparut cateva rezultate care arata ca s-ar putea sa nu fie adevarat

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

ORGANISMUL INTERMEDIAR
REGIONAL PENTRU POS DRU
REGIUNEA BUCUREȘTILOV

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013.
"Investește în oameni!"

Campuri

- Un grup este o multime G alături de o operație binară $*$ cu proprietățile: $*$ este asociativă, există element identitate 1 , și fiecare element din G are un invers
- Obs 1. Dacă $*$ este comutativ, R se numește abelian
- Un inel este o multime alături de două operații binare $+$ și $*$ cu proprietățile: R și $+$ formează un grup abelian cu element identitate 0 , $*$ este asociativ, există element identitate față de $*$ notat cu 1 și $1 \neq 0$, $*$ este distributiv față de $+$
- Un camp este un inel comutativ ($a*b=b*a$) în care toate elementele nenule au invers multiplicativ
- Caracteristica unui camp este numărul de adunări ale elementului 1 astfel încât rezultatul să fie 0 (sau implicit 0 în cazul adunării lui 1 nu conduce niciodată la 0)

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

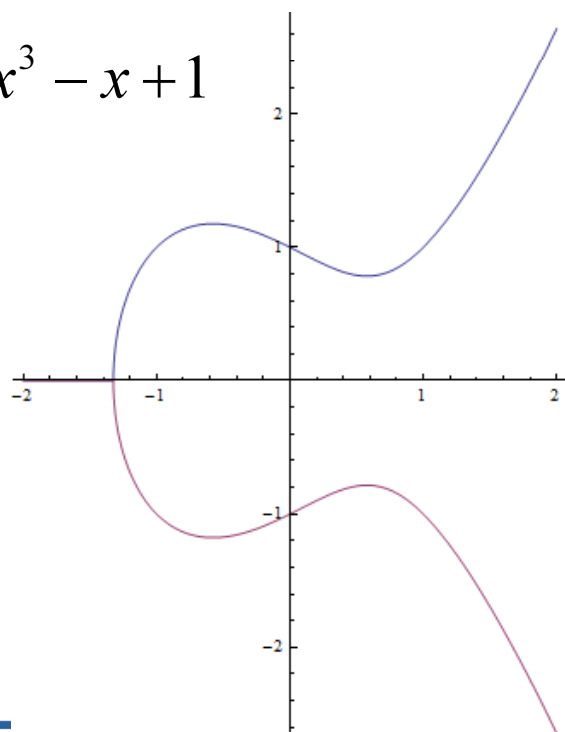
ORGANISMUL INTERMEDIAR
REGIONAL PENTRU POSDRU
REGIUNEA BUCUREȘTILOV

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013.
"Investește în oameni!"

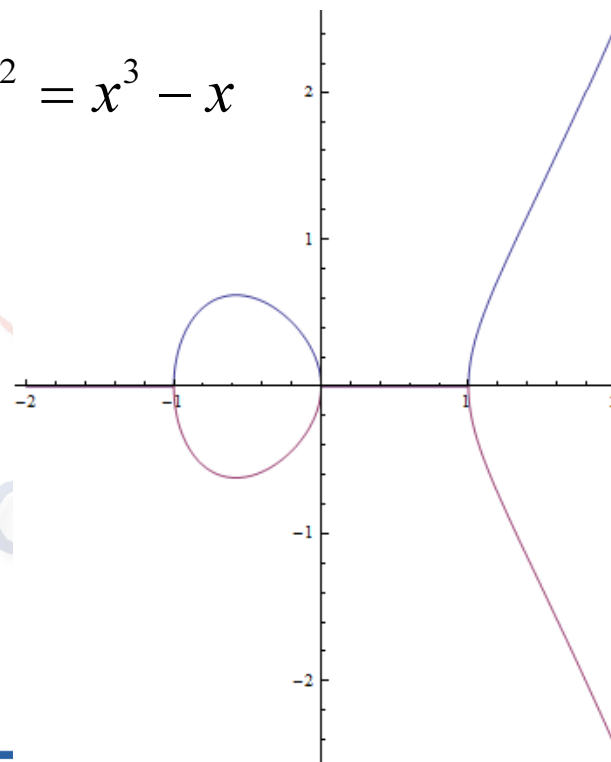
Curbe Eliptice

- Curbe a caror ecuație, într-un câmp de caracteristică diferită de 2 sau 3, este: $y^2 = ax^3 + bx + c$

$$y^2 = x^3 - x + 1$$

$$y^2 = x^3 - x$$

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMFOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

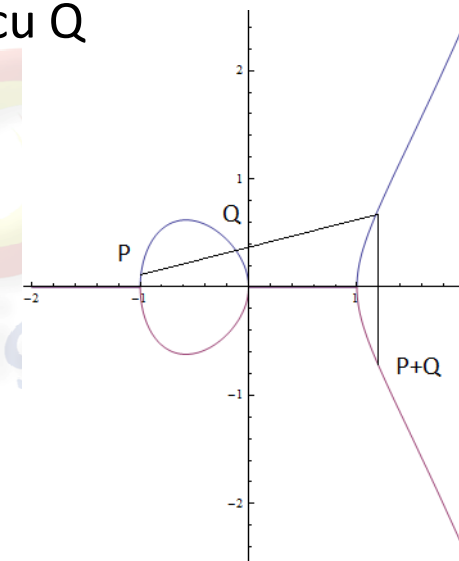

ORGANISMUL INTERMEDIAR
REGIONAL PENTRU POS DRU
REGIUNEA BUCUREȘTILOV

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013.
"Investește în oameni!"

Adunarea punctelor unei curbe

- Obs 1. Dacă P este O atunci $-P=O$ și $P+Q=Q$ (i.e., P este elementul neutru)
- Obs 2. $-P$ este are aceeași coordonată x cu P și coordonată y negativă (un astfel de punct tot timpul există datorită termenului y^2 din stanga ecuației)
- Regula de adunare: Dacă P și Q au coordonată x diferită, atunci dreapta care trece prin P și Q intersectează curba întotdeauna în exact 3 puncte. Fie al treilea punct R , imaginea în oglindă a acestui punct, i.e., $-R$, este suma lui P cu Q
- Obs 3. Ușor de observat că dacă $P=-Q$ atunci $P+Q=O$
- Obs 4. Dacă $P=Q$ atunci dreapta este tangenta la curba (nu schimbă cu nimic definiția adunării)

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

ORGANISMUL INTERMEDIAR
REGIONAL PENTRU POSDRU
REGIUNEA BUCUREȘTILOV

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013.
"Investește în oameni!"

Ce este simplu/greu de calculat

- O curba eliptică poate fi definită pe un câmp finit F_q
- Operația analoagă ridicării la o putere modulo n este adunarea punctelor de pe o curba eliptică. Adică x^k devine $k \cdot P$ unde P este un punct de pe curba
- Multiplicarea cu k se poate calcula eficient în maniera similară cu algoritmul Repeated-Square-and-Multiply prin adunări succesive
- De ex. $99P = 2(P + 2 \cdot 2 \cdot 2 \cdot 2 \cdot 2(P + 2 \cdot P)) + P$ care înseamnă 3 adunări și 7 multiplicări cu 2
- Folosind această observație se pot construi criptosisteme analoage Diffie-Hellman și ElGamal